herpy

GECKOR

Tarentola annularis

En stor, robust gecko från Nordafrikas och Sahels torra trakter, med mörkkantade vita fläckar på skuldrorna och en svans med tydliga ringar. Den är nattaktiv, klättrar på klippor och husväggar och blir omkring 20 cm lång. En del av skötselråden bygger på den nära släktingen *Tarentola mauritanica*.

Familj: Phyllodactylidae Engelska: Ringed wall gecko Tidigare namn: *Gecko annularis* Publicerad 15 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**18-20 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**8-12 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Klipplevande**
Biotop	**Halvöken och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**100 × 50 × 70 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**18-20 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**2-8**
Inkubation	**59-62 dagar** vid 30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tarentola annularis är en av de största arterna i släktet *Tarentola*. Vuxna djur blir typiskt 18-20 cm inklusive svans, men de största kan nå en kroppslängd på 14 cm från nos till kloak och blir då längre. Kroppen är kraftig, ryggen är täckt av rader av stora, grova fjäll, och de långa tårna har fästskivor. Bara tredje och fjärde tån har klor. Grundfärgen är grå till ljusbrun, och de flesta vuxna har fyra vita, mörkkantade fläckar på skuldrorna, som bildar halvringar. Hos ungarna är fläckarna ofta svaga eller saknas helt. Svansen är delad i tydliga ringar, som har gett arten namnet *annularis*, som betyder ringad. Hanen är större än honan och har ett bredare huvud.

Arten beskrevs som *Gecko annularis* av Geoffroy Saint-Hilaire utifrån djur från Egypten. Årtalet har varit omdiskuterat, men räknas i dag som 1827. Den hör till familjen Phyllodactylidae och har två underarter: huvudformen *annularis* och *relicta*, som lever i Sydsudan, nordvästra Kamerun och Uganda.

Geckon är stridslysten, bits gärna när den blir gripen, och piper när den känner sig hotad eller bråkar om revir. Den har etablerat sig utanför sitt naturliga område: vid Ein Gedi i Israel, där den sannolikt kommit via handeln med sällskapsdjur, och i Florida, Kalifornien och Arizona. Den ska därför hållas på ett ansvarsfullt sätt och får aldrig rymma.

I fångenskap kan arten bli knappt 12 år, och 8-12 år är en rimlig uppskattning, i linje med *Tarentola mauritanica*. Skötsel och avel är bara sparsamt beskrivna, och där siffrorna är lånade från *T. mauritanica* står det i texten.

Utbredning och livsmiljö

Arten har en stor utbredning i norra Afrika. Den förekommer från södra Marocko, Västsahara och Algeriet genom Mauretanien, Senegal, Mali, Burkina Faso och Niger till Libyen, Tchad, Egypten och Sudan. Österut och söderut når den Sydsudan, Eritrea med Dahlaköarna, Etiopien, Djibouti och norra Somalia samt norra Kamerun och Centralafrikanska republiken. År 2010 hittades underarten *relicta* också i Uganda. Typlokalen ligger i Egypten.

Rapporter från Sinai och Arabiska halvön räknas som felbestämningar, och förekomsten på Kap Verde är osäker och därför inte med på kartan. Kartan visar bara den naturliga utbredningen, inte de införda bestånden i Israel och USA.

> **Naturlig utbredning:** Marocko, Västsahara, Algeriet, Libyen, Egypten, Mauretanien, Mali, Senegal, Burkina Faso, Niger, Tchad, Sudan, Sydsudan, Eritrea, Etiopien, Djibouti, Somalia, Kamerun, Centralafrikanska republiken och Uganda.

LIVSMILJÖ

Geckon lever på lodräta ytor som klippväggar och murar. I södra Egypten delar den husväggar med den mindre geckon *Hemidactylus turcicus*, och i de införda bestånden i Kalifornien håller den till på byggnader. På dagen gömmer den sig i springor, och efter solnedgången kommer den fram för att jaga leddjur och då och då små ödlor.

Utbredningen sträcker sig från Saharas norra kant över Sahel till nordöstra Afrika, så klimatet varierar mycket. I södra Egypten växer hanarnas testiklar igen sent på hösten och tidigt på vintern, när temperatur, dagslängd och nederbörd minskar, och honorna bildar ägg från vår till sommar. Det finns alltså en svalare årstid, och äggläggningen hör till den varma halvan av året. Temperatur och luftfuktighet på lokalerna är inte närmare kända.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par ska ha ett högt terrarium på minst 100 × 50 × 70 cm (längd × bredd × höjd). Arten är stor och mycket aktiv, så mer plats är alltid en fördel. Höjden är viktig, eftersom geckon klättrar.

Inred terrariet som ett torrt klipplandskap med en bakvägg av kork eller sten, platta stenar, korkrör och djupa springor där djuret kan pressa in sig på dagen. Stenarna ska sitta fast så att de inte kan välta. Sand blandad med lite lera är ett bra bottensubstrat, och en del av det ska vara så djupt att honan kan gräva ner sina ägg.

Ställ in ett fuktigt gömställe med lätt fuktig sphagnum eller kokosfiber i den svala änden. Terrariet ska ha god ventilation och ett tättslutande lock, eftersom djuret är snabbt och starkt.

TEMPERATUR

Siffrorna här är lånade från *Tarentola mauritanica*. På dagen ska det vara 25-30 °C i terrariet med en varm plats på 30-35 °C under en lampa, så att djuret själv kan välja hur varmt det vill ha det. På natten får temperaturen sjunka till 18-20 °C, och rumstemperatur räcker ofta. En lätt sänkning på natten passar också avelsdjur.

Ge avelsdjuren en svalare period med kortare dagar på vintern, eftersom arten också upplever en svalare årstid i naturen. Hur sval och hur lång den ska vara vet man inte, och arten kommer från varmare trakter än *T. mauritanica*, så sänk temperaturen försiktigt. Styr värmen med termostat, och mät med digitala termometrar i båda ändarna. Om djuret alltid ligger nära värmekällan är det för kallt, och om det ligger platt i det svalaste hörnet är det för varmt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Håll terrariet torrt med en luftfuktighet på 40-60 %. Arten lever i torrare trakter än *Tarentola mauritanica*, som hålls vid 50-60 %, så den nedre delen av spannet passar bra, även för avelsdjur. Undvik att spraya hela terrariet. Fukta i stället det fuktiga gömstället en gång i veckan, så att det finns en plats med högre fukt för hudömsningen och för honan.

Ställ fram en låg skål med färskt vatten, och byt vattnet regelbundet. Droppa gärna lite vatten på en sten på kvällen, så att djuret kan slicka dropparna. Om det sitter hudrester fast på tår och svans ska det fuktiga gömstället fuktas oftare.

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och kan leva utan UVB när den får kalk och D3-vitamin genom fodret. Hur mycket UV den får i naturen är inte känt, så UVB är valfritt. Vill du ge det, använd ett svagt rör för skuggdjur (Ferguson-zon 1) över en del av terrariet, så att det är skugga i resten.

Låt dagslängden följa årstiden med omkring 12 timmars ljus på sommaren och kortare dagar på vintern, styrt av en timer. På natten ska det vara mörkt, utan färgat nattljus.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

I naturen lever arten på leddjur och då och då små ödlor. I fångenskap räcker insekter: syrsor, gräshoppor, kackerlackor och ibland vaxmott-larver. Insekterna ska vara mindre än avståndet mellan djurets ögon. Mata på kvällen, och ta bort rester nästa morgon. Använd inte vilda insekter, som kan bära parasiter och bekämpningsmedel.

Utfodra vuxna djur varannan eller var tredje dag och ungar varje dag, som hos *Tarentola mauritanica*, och justera efter svansen: är den tunn ska djuret ha mer, och är den mycket tjock, mindre. Pudra insekterna med kalk, och ge kalk med D3-vitamin en till två gånger i veckan. Honor som lägger många ägg behöver extra kalk.

Arten är rovlysten och tar mindre ödlor, så den får aldrig hållas tillsammans med små geckoer eller andra mindre kräldjur.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Geckon är robust och stridslysten och inget djur för hantering. Den bits gärna om den blir gripen, och piper när den känner sig hotad. Ta aldrig tag i svansen, och ge nya djur ett par veckor i fred så att de får vänja sig.

Hanar får inte hållas tillsammans. Hanen lockar med långa serier av läten, och honorna svarar med korta enstaka ljud. En hane kan gå tillsammans med en eller flera honor, och honorna försvarar sin äggläggningsplats. Hur bra det går på längre sikt är inte känt, så ge gott om gömställen, håll utkik efter bett och skrapsår och var beredd att skilja djuren åt.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen är större än honan och har ett bredare huvud, och alla kroppsmått är större hos hanarna. Som hos de flesta geckoer syns hanens hemipenisfickor som två bulor under svansroten. Åldern vid könsmognad i fångenskap är inte känd.

Honans storlek påverkar kullen: Honor under 9 cm från nos till kloak lägger bara ett ägg åt gången, medan större honor ofta lägger två. Vänta därför tills honan är fullvuxen och i gott hull innan hon sätts i avel, eftersom äggen kräver mycket kalk.

PARNING

I naturligt dagsljus lägger honorna ägg från slutet av mars till slutet av augusti. Tillsammans med cykeln i naturen tyder det på att en svalare vinterperiod med kortare dagar är nyttig, men det finns inga fasta siffror för den.

Hanen ropar, närmar sig honan och biter sig fast i fjällen vid hennes öra. Därefter lägger han kroppen över hennes och för svansen in under hennes. Parningen varar 20-60 sekunder, varefter han byter sida och parar sig igen. En parningsvillig hona lyfter svansen. Håll utkik under de första mötena, och ta ut hanen om honan får skrapsår.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 1-2 ägg åt gången, i genomsnitt 1,67. I terrariet lägger hon 2-8 kullar under en säsong med 18-29 dagars mellanrum, i genomsnitt 23 dagar. Äggen hör till de största i släktet *Tarentola*, omkring 18 × 16 mm. Honan gräver ner dem i sanden och försvarar platsen.

Ge honan en djup, lätt fuktig äggläggningsplats med sand som hon kan gräva i, och gott om foder och kalk under hela säsongen. Ta försiktigt ut äggen utan att vända dem, och avbryt aveln om honan tappar märkbart i vikt.

INKUBATION

I perlit i plastlådor vid 30 °C och 85-90 % luftfuktighet kläcks äggen efter 59-62 dagar. Vid 27-30 °C tar utvecklingen längre tid än hos de andra *Tarentola*-arterna, så vid lägre temperatur får du räkna med mer än två månader. Äggen utvecklas i torrt substrat men inte i fuktigt, så håll substratet ganska torrt och lådan stängd med små lufthål, så att luften inne i den blir fuktig.

Temperaturen kan påverka könet. Hos flera *Tarentola*-arter ger 27-30 °C enbart honor; det bygger på 81 ägg. Temperaturberoende könsbestämning är inte bevisad för den här arten, så du kan inte räkna med en jämn könsfördelning.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna mäter 3-4 cm från nos till kloak och har en svans på 3 cm. De väger 1,1-1,5 g vid kläckningen. Håll dem i små lådor med hushållspapper, ett par gömställen och ett fuktigt gömställe, och ge små syrsor pudrade med kalk.

Ungarnas tillväxt, och när de kan hållas tillsammans, är inte känd. Väg dem regelbundet, och dela upp dem om någon släpar efter eller blir biten.

Hälsa och vanliga misstag

Råden här gäller stora, klättrande geckoer i allmänhet. De typiska felen är:

- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos honor som lägger många ägg. Det ger mjuka ben och darrningar. Pudra fodret och ge extra kalk under säsongen.
- Bett och skrapsår när djur hålls tillsammans. Arten är stridslysten, så skilj djuren åt vid oro.
- Hudrester som sitter fast på tår och svans, eftersom det saknas ett fuktigt gömställe.
- Ständigt blött bottensubstrat och dålig ventilation, som ger mögel och hudproblem.
- Rymning. Ett djur som kommer ut kan skada sig, och i flera länder har arten etablerat sig i naturen.

Ett friskt djur har klara ögon och en fyllig svans. Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.